

Αθήνα 7 Σεπτεμβρίου 2006
Αριθμ. πρωτ. 1016.2.3
Ειδική Επιστήμονας: Κ. Πρεβεζάνου

Ο Συνήγορος του Πολίτη στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του κατά το άρθρο 103 παρ. 9 του Συντάγματος και τον Ν.3094/2003 εξέτασε αναφορά της κυρίας Ι.-Μ. Α (αριθμ. πρωτ. 1016/23-1-2006), σχετικά με την κατάταξή της στο Πυροσβεστικό Σώμα, κατά τις διατάξεις του άρθρου 31 του Ν. 2800/2000. Μετά από μελέτη του σχετικού υλικού, συντάσσεται το παρόν πόρισμα, το οποίο γνωστοποιείται και κοινοποιείται αρμοδίως.

1. Ιστορικό υπόθεσης

Η κυρία Ι.-Μ. Α. υπέβαλε την από 5-4-2004 αίτηση στην αρμόδια υπηρεσία του Πυροσβεστικού Σώματος, προκειμένου να εισαχθεί καθ' υπέρβαση στη Σχολή Πυροσβεστών, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 31 του Ν. 2800/2000. Αφού παρήλθε χρονικό διάστημα ενός έτους περίπου, από την υποβολή της αίτησής της, η αρμόδια υπηρεσία του Πυροσβεστικού Σώματος, με το αριθμ. πρωτ. 1807 Φ.300.2/10 Ιανουαρίου 2005 έγγραφό της, ενημέρωσε την κυρία Ι.-Μ. Α. ότι *«έχει ζητηθεί γνωμοδότηση από το Γραφείο Νομικού Συμβούλου στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης, η οποία όταν παρασχεθεί θα σας γνωρίζουμε σχετικά»*¹. Έκτοτε, η κυρία Ι.-Μ. Α. δεν είχε περαιτέρω ενημέρωση για την περίπτωση της και για τον λόγο αυτό ζήτησε τη συνδρομή του Συνηγόρου του Πολίτη, υποβάλλοντας την αναφορά της με αριθμ. πρωτ. 1016/23-1-2006.

2. Νομοθετικό πλαίσιο

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 31 του Ν. 2800/2000

«Όποιος συμμετέχει ενεργά στην καταδίωξη ή σύλληψη δραστών .....ή σε επιχείρηση του Πυροσβεστικού Σώματος προς κατάσβεση πυρκαγιάς ή διάσωση κινδυνευόντων

---

¹ Απόσπασμα από το αριθμ. πρωτ. 1807 Φ.300.2/ 10 Ιανουαρίου 2005 έγγραφο του Αρχηγείου Πυροσβεστικού Σώματος.

προσώπων, εκθέτοντας αποδεδειγμένα τη ζωή του σε κίνδυνο, εισάγεται καθ' υπέρβαση και χωρίς εξετάσεις, μετά από αίτησή του, στη Σχολή ..... Πυροσβεστών, εφόσον διαθέτει τα προβλεπόμενα από τις οικείες διατάξεις προσόντα, πλην του αναστήματος».

Επιπρόσθετα, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 4 του Ν. 2840/2000

«Όποιος διακρίνεται για εξαιρετες πράξεις, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 31 του Ν. 2800/2000 δύναται αντί να καταταγεί ..... Στο Πυροσβεστικό Σώμα να προσλαμβάνεται κατόπιν αιτήσεώς του στα εν λόγω Σώματα αντίστοιχα, ως πολιτικός υπάλληλος ή με οποιαδήποτε σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ανάλογα με τα προσόντα του, κατ' εξαίρεση των ισχυουσών διατάξεων και ανεξαρτήτως ύπαρξης κενής οργανικής θέσης, επιφυλασσομένων των διατάξεων περί κωλυμάτων διορισμού».

Ο νομοθέτης, με τις διατάξεις του άρθρου 31 του Ν. 2800/2000, θέλησε να ανταμείψει τον ιδιώτη, ο οποίος συμμετείχε ενεργά, εκθέτοντας τη ζωή του αποδεδειγμένα σε κίνδυνο, σε επιχείρηση του Πυροσβεστικού Σώματος με σκοπό την κατάσβεση πυρκαγιάς ή την διάσωση προσώπων, τα οποία βρίσκονται σε κίνδυνο, εισάγοντάς τον χωρίς εξετάσεις και καθ' υπέρβαση του αριθμού εισακτέων στη Σχολή του Πυροσβεστικού Σώματος, εφόσον βέβαια διαθέτει και τα λοιπά προσόντα, που προβλέπουν οι οικείες διατάξεις για την εισαγωγή στη Σχολή πλην της προϋπόθεσης του αναστήματος.

3. Κρίσιμα δεδομένα - Η θέση της διοίκησης

Από τα δεδομένα στοιχεία της υπόθεσης προκύπτει ότι η κυρία Ι-Μ Α., εθελόντρια πυροσβέστρια, ήταν ορισμένη σε υπηρεσία την 24-5-2003 ως συνοδηγός του ΠΤΣ 1491 οχήματος, το οποίο μετέβαινε για κατάσβεση πυρκαγιάς στην οδό Πειραιώς 75 στο Μοσχάτο, που εκδηλώθηκε στο πλαίσιο μουσικής εκδήλωσης στον χώρο του κτιρίου της Σχολής Καλών Τεχνών, όταν το όχημα δέχθηκε επίθεση, με πέτρες και τούβλα από άγνωστα άτομα, εκατό μέτρα περίπου πριν από την άφιξή του στον χώρο όπου είχε εκδηλωθεί η πυρκαγιά. Κατά την εν λόγω επίθεση η κυρία Α. τραυματίστηκε στο αριστερό μάτι και πόδι. Εξαιτίας του

τραυματισμού της, η κυρία Α. ζήτησε με την από 5-4-2004 αίτησή της να εισαχθεί καθ' υπέρβαση στη Σχολή Δοκίμων Πυροσβεστών κατ' εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 31 του Ν. 2800/2000, σύμφωνα με την οποία η συνδρομή των προϋποθέσεων για την κατάταξη πολιτών, που διακρίνονται για εξαιρετες πράξεις, σε Σχολές Αστυφυλάκων και Πυροσβεστών, διαπιστώνεται με ένορκη διοικητική εξέταση, που ενεργείται μετά την υποβολή του σχετικού αιτήματος. Στην από 5-4-2004 δε αίτησής της, η κυρία Α. υποστήριξε ότι οι επιτεθέντες στο όχημα, επί του οποίου επέβαινε, επεδίωξαν να εμποδίσουν το όχημα να φθάσει στον τόπο του συμβάντος, όπως κατέθεσαν και δύο μάρτυρες κατά τη διενεργηθείσα αργότερα ένορκη διοικητική εξέταση.

Μετά την ολοκλήρωση της διενέργειας της ένορκης διοικητικής εξέτασης συντάχθηκε το πόρισμα του διενεργήσαντος αυτήν, σύμφωνα με το οποίο η αιτούσα εξέθεσε τη ζωή της σε κίνδυνο πριν από την άφιξή της στον χώρο του συμβάντος και όχι κατά την διάρκεια κατάσβεσης πυρκαγιάς ή διάσωσης κινδυνευόντων ατόμων. Με βάση αυτή την αιτιολογία το πόρισμα της ένορκης διοικητικής εξέτασης, κατέληξε σε αρνητική θέση ως προς την αποδοχή του αιτήματος της άνω εθελόντριας Ι-Μ Α.

Στη συνέχεια και προκειμένου να εξετασθεί τελικώς από τη διοίκηση το αίτημα της κυρίας Ι-Μ Α., ζητήθηκε γνωμοδότηση από το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους αναφορικά με το εάν και κατά πόσο η έκθεση της ζωής ιδιώτου εθελόντριας πυροσβέστριας σε κίνδυνο κατά τον χρόνο μεταβάσεως προς τον τόπο της πυρκαγιάς συνιστά την κατ' άρθρο 31 του Ν. 2800/2000 προϋπόθεση ενεργού συμμετοχής σε επιχείρηση του Πυροσβεστικού Σώματος προς κατάσβεση πυρκαγιάς ή διάσωσης κινδυνευόντων προσώπων.

Με την αριθμ. 91/2005 γνωμοδότηση το Γ' τμήμα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους δέχθηκε ότι η έκθεση, της εθελόντριας Ι-Μ Α., σε κίνδυνο συνέβη ενόσω είχε ήδη ξεκινήσει η όλη επιχείρηση προς κατάσβεση της πυρκαγιάς, το δε γεγονός της έκθεσης αυτής σε κίνδυνο ζωής είχε άμεση σχέση και τελούσε οπωσδήποτε σε αιτιώδη σύνδεσμο προς την επιχειρούμενη κατάσβεση, καθώς οι σχετικές ζημιολογικές ενέργειες αποσκοπούσαν, όπως αποδείχθηκε, στην παρεμπόδιση αυτής της επιχείρησης, προκειμένου δηλαδή να μην κατασβεστεί η κρίσιμη πυρκαγιά. Το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, με ομόφωνη γνώμη του Γ' Τμήματός του, δέχθηκε ότι συντρέχουν εν προκειμένω οι προϋποθέσεις της διατάξεως του άρθρου 31 του Ν. 2800/2000.

Το Αρχηγείο του Πυροσβεστικού Σώματος, απαντώντας τόσο στον Συνήγορο του Πολίτη όσο και στην ενδιαφερόμενη ανέφερε ότι «η 91/2005 σχετική γνωμοδότηση του Γ' Τμήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους δεν έγινε αποδεκτή από τον κ. Υπουργό Δημόσιας Τάξης, επειδή δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της ευεργετικής διάταξης του άρθρου 31 του Ν. 2800/2000»².

Σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 7 του Ν. 3086/2002

«Οι γνωμοδοτήσεις δεν δημιουργούν δικαίωμα υπέρ οποιουδήποτε τρίτου, πριν από την αποδοχή τους με επισημειωματική πράξη από τον Πρόεδρο της Βουλής, τον αρμόδιο Υπουργό, ή το Διοικητικό Συμβούλιο Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου ή άλλο κατά νόμο αρμόδιο όργανο αυτού ή Ανεξάρτητης Διοικητικής Αρχής ή από τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας. Μετά την αποδοχή τους οι γνωμοδοτήσεις αποτελούν πράξεις, που είναι υποχρεωτικές για τη Διοίκηση ή το Νομικό Πρόσωπο ή την Ανεξάρτητη Διοικητική Αρχή».

4. ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Με τις διατάξεις του άρθρου 31 του Ν. 2800/2000 ο νομοθέτης θέλησε να ανταμείψει τον ιδιώτη, ο οποίος συμμετείχε ενεργά, εκθέτοντας την ζωή του αποδεδειγμένα σε κίνδυνο, σε επιχείρηση του Πυροσβεστικού Σώματος με σκοπό την κατάσβεση πυρκαγιάς ή την διάσωση προσώπων, εισάγοντάς τον χωρίς εξετάσεις και καθ' υπέρβαση του αριθμού των εισακτέων στη Σχολή του Πυροσβεστικού Σώματος. Ο νομοθέτης απέβλεψε στην καλλιέργεια φιλαλληλίας και στην κοινωνική ευαισθητοποίηση των πολιτών, το οποίο άλλωστε αναφέρεται και στην εισηγητική έκθεση του Ν. 2800/2000: «Στόχος της ρύθμισης αυτής είναι αφενός μεν να ανταμείψει και να τιμήσει τα άτομα, που διακρίνονται για τη γενναιοφροσύνη τους και την κοινωνική και εθνική τους προσφορά, αφετέρου δε να αξιοποιήσει τα ιδιαίτερα ηθικά και ψυχικά τους προσόντα μέσα στους κόλπους των Σωμάτων ασφαλείας προς όφελος του δημοσίου συμφέροντος». Εξαιτίας λοιπόν του σκοπού της προαναφερόμενης διατάξεως, αυτή πρέπει να αντιμετωπίζεται με ευρύτητα και επιείκεια υπέρ του επιδείξαντος τα από την ίδια τη διάταξη αναφερόμενα χαρακτηριστικά. Ειδικότερα,

² Απόσπασμα από το αριθμ. πρωτ. 9316 Φ.300.2/ 22 Φεβρουαρίου 2006 του Αρχηγείου Πυροσβεστικού Σώματος.

κατά την έννοια της ανωτέρω διατάξεως απαιτούνται σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

Α. Ο πολίτης να προέβη σε πράξη, η οποία να υπερβαίνει κατά πολύ το κοινωνικό καθήκον.

Β. Με την πράξη του αυτή, ο πολίτης να έχει εκθέσει αποδεδειγμένα τη ζωή του σε άμεσο και προφανή κίνδυνο.

Γ. Η πράξη αυτή να έλαβε χώρα κατά την ενεργό συμμετοχή του σε επιχείρηση του Πυροσβεστικού Σώματος.

Στην εξεταζόμενη περίπτωση της κυρίας Ι-Μ Α. αμφισβητείται η συνδρομή στο πρόσωπό της της τρίτης προϋπόθεσης, δηλαδή το εάν η έκθεσή της σε κίνδυνο έλαβε χώρα κατά την ενεργό συμμετοχή της σε επιχείρηση του Πυροσβεστικού Σώματος, δοθέντος ότι η κυρία Ι-Μ Α. τραυματίστηκε σε επίθεση που δέχθηκε το πυροσβεστικό όχημα λίγα μέτρα προτού φθάσει στον χώρο της πυρκαγιάς.

Ο Συνήγορος του Πολίτη θεωρεί ότι ο τραυματισμός της κυρίας Ι-Μ Α. συνδέεται άμεσα με την όλη επιχείρηση της κατάσβεσης της πυρκαγιάς στο βαθμό που αφενός η επίθεση που δέχθηκε το Πυροσβεστικό όχημα έλαβε χώρα λίγα μέτρα πριν από τον τόπο της πυρκαγιάς, αφετέρου η επίθεση αποσκοπούσε στην παρεμπόδιση της όλης επιχείρησης. Η θέση αυτή υποστηρίζεται και από τη γνωμοδότηση του Γ' Τμήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Επιπρόσθετα, ανάλογο παράδειγμα προσφέρεται από την εφαρμογή των ευεργετικών διατάξεων περί κατ' εξαίρεση διορισμού συζύγων ή τέκνων μονίμων αξιωματικών των ενόπλων δυνάμεων που αποβιώνουν κατά την εκτέλεση διατεταγμένης υπηρεσίας και ένεκα αυτής (άρθρο 19 Ν. 1911/1990). Κατά την εφαρμογή αυτών των διατάξεων, έχει γίνει δεκτό ότι στην έννοια της διατεταγμένης υπηρεσίας και του θανάτου ένεκα αυτής συμπεριλαμβάνεται ο χρόνος μεταβάσεως και επιστροφής από την κατοικία στον χώρο εργασίας καθώς και ο χρόνος μεταβάσεως στον τόπο προορισμού και επιστροφής στη μονάδα, μετά τη λήψη οποιασδήποτε άδειας.

Κατόπιν των ανωτέρω, ο Συνήγορος του Πολίτη θεωρεί ότι στο πρόσωπο της κυρίας Ι-Μ Α. συντρέχουν όλες οι προϋποθέσεις του άρθρου 31 του Ν. 2800/2000 και πρέπει να

εισαχθεί καθ' υπέρβαση στη Σχολή Πυροσβεστών, εφόσον βέβαια διαθέτει και τα λοιπά προσόντα, που προβλέπουν οι οικείες διατάξεις για την εισαγωγή στη Σχολή πλην της προϋπόθεσης του αναστήματος.

Με τιμή

Καλλιόπη Σπανού
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη